

Sammanfattning

Fråga om ogiltigförklaring av avskedande av en förskollärare som enligt arbetsgivaren har slagit ett barn på förskolan.

ARBETSDOMSTOLEN

DOM
2011-01-26
StockholmDom nr 7/11
Mål nr A 37/10

KÄRANDE

Lärarförbundet, Box 12229, 102 26 Stockholm
Ombud: förbundsjuristen Karin Ernfors, Lärarförbundet

SVARANDE

Kungälvs kommun, 442 81 Kungälv
Ombud: arbetsrättsjuristen Christina Madfors, Sveriges Kommuner och Landsting, 118 82 Stockholm

SAKEN

ogiltigförklaring av avskedande m.m.

Mellan Kungälvs kommun och Lärarförbundet gäller varandra i allmänhet avlösande kollektivavtal.

M.G.P. är medlem i Lärarförbundet. Sedan år 1989 har hon haft olika anställningar hos Kungälvs kommun. I december 2000 fick hon tillsvidareanställning som förskollärare i kommunen. Hon placerades i november 2008 vid Solängens naturförskola.

Den 26 juni 2009 avskedades M.G.P. från sin anställning. Som grund för avskedandet anförde kommunen att M.G.P. grovt åsidosatt sina åligganden mot arbetsgivaren genom att den 28 maj 2009 ha slagit ett barn på förskolan. Med anledning av avskedandet uppkom tvist mellan parterna. De har fört förhandlingar i tvisten utan att kunna enas.

Lärarförbundet har väckt talan mot kommunen i Arbetsdomstolen och har därvid gjort gällande att laga skäl saknats för avskedandet. Lärarförbundet har i *första hand* yrkat att Arbetsdomstolen ska förklara kommunens avskedande av M.G.P. ogiltigt och förplikta kommunen att till M.G.P. utge

1. lön med 22 975 kr per månad från tidpunkten för avskedandet till dagen för huvudförhandling, sammanlagt 330 380 kr, jämte ränta enligt 6 § räntelagen på belopp och från tidpunkter enligt domsbilaga, samt
2. allmänt skadestånd med 150 000 kr.

För det fall Arbetsdomstolen skulle finna att det inte funnits skäl för avskedande, men väl saklig grund för uppsägning, har Lärarförbundet i *andra hand* yrkat att Arbetsdomstolen ska förplikta kommunen att till M.G.P. utge

1. ekonomiskt skadestånd avseende uppsägningslönen med 22 975 kr per månad för perioden 27 juni 2009 – 26 december 2009, sammanlagt

134 144 kr, jämte ränta enligt 6 § räntelagen på belopp och från tidpunkter enligt domsbilaga, samt
2. allmänt skadestånd med 80 000 kr.

Därutöver har Lärarförbundet yrkat att Arbetsdomstolen ska förplikta kommunen att till Lärarförbundet utge allmänt skadestånd med 20 000 kr för brott mot förhandlingsskyldigheten enligt 11 § medbestämmandelagen och med 10 000 kr för brott mot överläggningsskyldigheten enligt 30 § anställningsskyddslagen.

På beloppen avseende allmänt skadestånd har yrkats ränta enligt 6 § räntelagen från den 2 mars 2010, dvs. dagen för delgivning av stämningen.

Kommunen har medgett yrkandena om allmänt skadestånd till Lärarförbundet. Övriga yrkanden har bestritts. Kommunen har vitsordat yrkade belopp avseende lön och ekonomiskt skadestånd samt ränteberäkning för dessa belopp som skäligen. Vad avser yrkandena om allmänt skadestånd till M.G.P. har endast ränteyrkandet vitsordats som skäligt.

Parterna har yrkat ersättning för rättegångskostnader.

Till utveckling av sin talan har parterna anfört i huvudsak följande.

Lärarförbundet

M.G.P. är född i Chile. Hon kom till Sverige år 1987. Sedan år 1989 har hon haft olika anställningar hos kommunen och arbetat som dagbarnvårdare, barnskötare och förskollärare. År 1992 blev hon färdigutbildad till barnskötare. Därefter utbildade hon sig till förskollärare. I december 2000 tillsvidareanställdes hon som förskollärare hos kommunen. I november 2008 blev hon placerad vid Solängens naturförskola, avdelning Larven. Larven var en helt ny avdelning när M.G.P. började där. Verksamheten var inriktad på barn i åldrar mellan ett och tre år (jfr kommunens uppgift). Från starten i november 2008 fram till maj 2009 bestod personalen av ett arbetslag om tre utbildade förskollärare. Vid tidpunkten för den händelse som lagts till grund för avskedandet rådde allvarliga samarbetsproblem på arbetsplatsen. Personalen hade fått genomgå handledning för att komma till rätta med problemen. M.G.P. har varit sjukskriven på grund av den bristande psykosociala arbetsmiljön. Hon var utsatt för utfrysning och mobbning på arbetsplatsen, särskilt från arbetskamraten U.P.

Händelseförloppet den 28 maj 2009

Den 28 maj 2009 påbörjade M.G.P. sitt arbete kl. 6.30. När det närmade sig tid för barnens frukost, runt kl. 8.00, tog hon med sig några barn från den stora lekhallen till den mindre lekhallen inne på avdelningen Larven. U.P. tog då med sig två barn för att gå och hämta matvagnen som fanns i förskolans gemensamma kök. Tre av de sex barn som blev kvar med M.G.P. blev ledsna över att inte få följa med och hämta matvagnen. Hon tröstade barnen. I samband därmed upptäckte hon att barnet E bet barnet S i fingret. Hon ingrep och avväjde situationen. U.P. återvände sedan med matvagnen. M.G.P. berättade för henne att E bitit S. U.P. fortsatte sedan till avdelningens matrum. Kort därefter upptäckte M.G.P. att E på nytt bet S i fingret. Hon ingrep även denna gång och fick E att sluta bita. I samband med att hon ingrep den andra gången visade hon med en lätt fysisk beröring med fingertopparna över E:s mun att E inte fick bitas. Hon ingrep i en nödsituation som var farlig för S och där hon hade tillsynsansvar över barnen. Någon särskild instruktion om hur personalen ska agera då ett barn biter ett annat finns inte på arbetsplatsen. Det finns inget som tyder på att hennes fysiska beröring orsakat smärta hos E.

Efter M.G.P:s andra ingripande anklagade U.P. henne för att ha slagit E. Med hänsyn till lokalernas utformning vid tidpunkten måste det ha varit svårt för U.P. att från den plats i matrummet där hon befann sig uppfatta exakt vad som skedde mellan M.G.P. och E. För att förklara vad som hade hänt sökte M.G.P. strax efter händelsen upp sin chef, rektor K.E. Omkring kl. 12.30 fick hon tillfälle att prata med K.E. Hon försökte då förklara vad som hade hänt. K.E. sade att vad hon hade gjort inte var så farligt. Senare hade hon ett nytt samtal med K.E. Hon blev då ombedd att förklara hur hennes fysiska beröring av E hade gått till. K.E. gav vid det andra samtalet även besked om att E:s föräldrar skulle informeras om händelsen samma dag. K.E. föreslog även vid det tillfället att M.G.P. skulle skriva ner sin version av vad som hade inträffat. Hon motsatte sig inte detta.

Händelseförloppet efter den 28 maj 2009

Med anledning av vad som hade inträffat kände sig M.G.P. trött och tog därför ledigt den 29 maj. Samma dag informerades hon per telefon av K.E. att hon hade stängts av från sitt arbete och att hon riskerade att förlora sitt jobb. Hon fick även veta att kommunen hade gjort en polisanmälan med anledning av vad som hade inträffat dagen innan. Kommunen påkallade inte förhandling med Lärarförbundet inför beslutet om avstängning av M.G.P. som fattades aktuell dag.

M.G.P. ville själv förklara för E:s föräldrar vad som hade hänt och tog därför den 1 juni kontakt med K.E. för att be henne ordna ett möte med föräldrarna. K.E. lovade att ordna ett möte och återkomma i frågan. Hon återkom dock inte. M.G.P. sökte därför själv kontakt med föräldrarna för att förklara vad som hade hänt.

Den 2 juni varslade kommunen M.G.P. om avskedande. Den 9 juni begärde Lärarförbundet överläggning med anledning av varslet om avskedande. Sammanträdet för varselöverläggning hölls den 12 juni. Parterna var då ense om att överläggningarna skulle avslutas först i och med att parterna justerade protokollet från överläggningen. Lärarförbundet uppmanade vid överläggningarna kommunen att hitta en alternativ lösning till avskedande. Den 26 juni verkställde kommunen avskedandet. Den 2 juli undertecknade Lärarförbundet protokollet varvid varselöverläggningen avslutades.

Kommunen har över huvud taget inte övervägt en alternativ åtgärd till avskedande och följaktligen inte övervägt omplacering. Någon omplaceringsutredning har inte gjorts. Under den aktuella perioden fanns ett flertal lediga arbetstillfällen som reparatör, aktiveringspedagog, förskollärare, habiliteringspersonal, fritidspedagog, samhällsvägledare, barnskötare och jobbcoach som borde ha erbjudits M.G.P. Det bestrids att hon inte skulle uppfylla kravet på personlig lämplighet för något arbete i kommunen.

M.G.P. har drabbats hårt av avskedandet. Hon har utsatts för massmedial bevakning och förlorat vissa politiska uppdrag. Hon har även åtalats för misshandel med anledning av händelsen. Åtalet mot henne ogillades av tingsrätten.

Grunderna för Lärarförbundets talan

Den fysiska beröring som kommunen lagt till grund för avskedandet vidtogs i en akut tillsynssituation. Den fysiska beröringen hade inte till syfte att bestraffa barnet och orsakade inte heller barnet någon smärta. M.G.P. har inte grovt åsidosatt sina åligganden mot arbetsgivaren. Det har i vart fall skäligen kunnat krävas av kommunen att den skulle ha erbjudit M.G.P. omplacering. Lediga arbetstillfällen har funnits, men kommunen har underlåtit att göra någon omplaceringsutredning. Det har inte förelegat laga skäl för avskedande eller saklig grund för uppsägning. Avskedandet ska därför förklaras ogiltigt. Vidare har M.G.P. rätt till lön, alternativt ekonomiskt skadestånd, och allmänt skadestånd.

Kommunen har inte avvaktat överläggning enligt 30 § anställningsskyddslagen innan avskedandet verkställdes. Kommunen ska därför åläggas att utge allmänt skadestånd till Lärarförbundet.

Kommunen har vidare underlåtit att påkalla förhandling enligt 11 § medbestämmandelagen inför beslutet den 29 maj 2009 att stänga av M.G.P. från hennes arbete. Kommunen ska även på den grunden utge allmänt skadestånd till Lärarförbundet.

Kommunen

Det är riktigt att M.G.P. tillsvidareanställdes i kommunen i december 2000. Sedan den 1 december 2008 fram till avskedandet var hon placerad på Solängens naturförskola. Skolan har fyra avdelningar. M.G.P. arbetade på avdelningen Larven som i maj 2009 hade 16 barn i åldrar mellan ett och två år.

Händelseförloppet den 28 maj 2009

Den aktuella dagen arbetade M.G.P. och U.P. på förmiddagen. Omkring kl. 8.00 var det åtta barn på Larven. U.P. tog med sig tre barn ut ur lekhallen för att hämta matvagnen. Några av de barn som inte fick följa med blev ledsna. När U.P. återvände med matvagnen berättade M.G.P. att E bitit S i ett finger. S hade blivit ledsen och börjat gråta. U.P. sade då till E att man inte fick bitas. Hon fortsatte sedan till avdelningens matrum för att förbereda frukosten. Genom ett fönster mellan matrummet och lekhallen såg hon hur E på nytt bet S i fingret. S började återigen gråta. U.P. knackade på fönstret för att få barnens uppmärksamhet. Därefter såg hon hur M.G.P. gick fram till E och S. När hon kom fram till barnen hade E slutat att bita S. Framme vid barnen böjde M.G.P. sig ned och slog E med fingrarna över kinden och munnen. E började gråta. U.P. förklarade då för M.G.P. att det hon gjorde inte var okej. M.G.P. bemötte inte detta. U.P. upprepade att det inträffade inte var okej och fortsatte sedan att förbereda frukosten. När M.G.P. efter ett tag kom in i matrummet med E i famnen, fortfarande gråtandes, förklarade U.P. för henne att man aldrig får slå ett barn oavsett hur arg man blir. M.G.P. bemötte inte heller denna gång vad som sades.

Efter frukosten sökte M.G.P. kontakt med rektorn K.E. genom att sätta en lapp på hennes dörr. När K.E. återkom till kontoret vid kl. 12.30 tog hon kontakt med M.G.P. De höll ett samtal och M.G.P. förklarade då att E bitit S vid två tillfällen. M.G.P. sade att hon vid det andra tillfället hade slagit E över munnen med sin hand. Båda barnen hade blivit ledsna och hon hade tröstat dem. K.E. förklarade att M.G.P. klart gått över gränsen för vad som var tillåtet och att barnets föräldrar skulle kontaktas. Under samtalet var M.G.P. ledsen. Hon grät och var ångerfull. Hon var rädd för att förlora sitt jobb. K.E. bad M.G.P. att skriva ner sin version av händelsen. Det gjorde hon dock inte. Vidare avböjde hon att närvara när föräldrarna skulle informeras. K.E. förklarade att hon skulle fundera över den fortsatta handläggningen och att hon ville tala med M.G.P. på nytt innan arbetsdagen var över. Ett andra samtal hölls sedan före arbetsdagens slut. K.E. förklarade då att hon skulle träffa den förälder som kom för att hämta E. M.G.P. avstod från att närvara. K.E. uppmanade på nytt M.G.P. att skriva ner sin version av händelsen. M.G.P. ansökte vid det andra samtalet om semester påföljande dag.

Efter det första samtalet med M.G.P. tog K.E. del av en skriftlig version av händelsen som lämnats av U.P. Senare samma dag lämnade U.P. även en muntlig redogörelse. Vid denna tidpunkt stämde M.G.P:s version av händelsen väl överens med vad U.P. hade uppgett.

Händelseförloppet efter den 28 maj 2009

Den 29 maj polisanmälde kommunen genom K.E. händelsen. M.G.P. informerades samma dag per telefon om att hon var avstängd från arbetet fram till den 9 juni. Samma dag informerades även Lärarförbundets lokala företrädare om händelsen och avstängningen. Denne hade inga invändningar mot beslutet om avstängning. M.G.P. var sedan avstängd från arbetet fram till avskedandet den 26 juni 2009.

M.G.P. kontaktade K.E. den 2 juni. Hon ändrade då sin tidigare version av händelsen. Hon uppgav vid den tidpunkten istället att hon endast hade berört barnets mun. Samma dag underrättades hon om avskedande och Lärarförbundet varslades om samma åtgärd.

Omkring en vecka efter den 28 maj kontaktade K.E. E:s föräldrar eftersom M.G.P. hade sagt att hon ville träffa dem för att ge sin version av händelsen. Föräldrarna uppgav då att M.G.P. hade ringt hem till dem flera gånger. Hon hade bett om ursäkt och ville ge sin version. Föräldrarna förklarade för K.E. att de avböjde ytterligare kontakt med M.G.P.

Det är riktigt att åtal om misshandel har väckts med anledning av händelsen. M.G.P. friades av en oenig tingsrätt. Rättens ordförande var av skiljaktig mening och ansåg att åtalet var styrkt. Domen har överklagats.

Grunderna för bestridandet

Kommunen har haft laga skäl för att avskeda M.G.P. från hennes anställning som förskollärare. Hon har utövat kroppslig bestraffning av ett barn som var ett och ett halvt år genom att slå barnet över kinden och munnen. Barnet har blivit ledset och börjat gråta. M.G.P:s agerande har varit helt oacceptabelt. Hon har genom sitt agerande grovt åsidosatt sina åligganden mot arbetsgivaren.

För det fall Arbetsdomstolen skulle anse att det inte har förelegat laga skäl för avskedande har det i vart fall förelegat saklig grund för uppsägning.

Kommunen har i den aktuella situationen inte haft någon omplaceringsskyldighet. Någon omplaceringsutredning har inte genomförts, eftersom det inte har varit skäligt att kräva att kommunen skulle omplacera M.G.P. till annat arbete. För det fall omplaceringsskyldighet skulle anses ha förelegat har denna endast gällt lediga tillsvidareanställningar vid den aktuella tiden. Det fanns då lediga tillsvidareanställningar som bl.a. förskollärare och barnskötare. M.G.P. har haft formella kvalifikationer för dessa arbeten. Det bestrids dock att hon haft personlig lämplighet för dessa anställningar. För flertalet av de lediga anställningar som Lärarförbundet har gjort gällande saknar M.G.P. även formella kvalifikationer. Hennes agerande har inneburit att kommunen helt förlorat förtroende för henne. Hon uppfyller därför inte kravet på personlig lämplighet för något arbete i kommunen.

Kommunen har medgett brott mot förhandlingsskyldigheten enligt 11 § medbestämmandelagen och mot överläggningskyldigheten enligt 30 § anställningsskyddslagen.

Domskäl

M.G.P. var anställd som förskollärare i kommunen. Den 28 maj 2009 inträffade en händelse som ledde till att kommunen den 26 juni 2009 avskedade henne. Tvisten gäller frågan om avskedandet har varit lagligen grundat.

Kommunen har gjort gällande att M.G.P. vid den aktuella händelsen utövade kroppslig bestraffning mot ett av barnen vid förskolan genom att slå barnet över kinden och munnen.

Läraryrket har anfört att M.G.P. vid tillfället visserligen fysiskt berörde barnet, men att detta inte skedde i bestraffningssyfte och heller inte orsakade barnet någon smärta.

Utredningen

Arbetsdomstolen har hållit huvudförhandling i målet. Vid denna har på Läraryrket begäran hållits förhör under sanningsförsäkran med M.G.P. På kommunens begäran har hållits vittnesförhör med förskolläraren U.P. och rektorn K.E. Läraryrket har åberopat skriftlig bevisning samt en videoupptagning av en illustration av händelseförloppet i förskolans lokaler.

Händelseförloppet den 28 maj 2009

Följande är ostridigt om vad som inträffade den aktuella dagen. M.G.P. och U.P. arbetade under förmiddagen på avdelningen Larven. Omkring kl. 8.00 gick U.P. med några av barnen för att hämta en matvagn i förskolans gemensamma kök. Några av de barn som inte fick följa med och hämta matvagnen blev ledsna. Barnet E bet i samband med detta barnet S i fingret. M.G.P. ingrep och E slutade att bita S. När U.P. kom tillbaka med matvagnen berättade M.G.P. för henne att E bitit S i fingret. U.P. gick sedan till avdelningens matrum för att förbereda frukosten. Vid köksbänken i matrummet finns ett invändigt fönster mot lekhallen. Om man tittar genom fönstret från matrummet ser man först en alkov, kallad dockvrån, och sedan ut i en större del av lekhallen. Medan U.P. befann sig i matrummet och M.G.P. i lekhallen började E bita S i fingret en andra gång. M.G.P. gick då fram till barnen. I samband därmed rörde hon E:s ansikte med sin ena hand. U.P. anklagade därefter M.G.P. för att ha slagit E. M.G.P. hade senare samma dag två samtal med rektorn K.E.

M.G.P. har inför domstolen berättat i huvudsak följande. Vid första tillfället när E bet S i fingret var inte bittet särskilt hårt. Hon sade till E att man inte ska bitas. Hon visade att man skulle klappa i stället och ha ”snälla händer”. M.G.P. gick lite senare för att titta på ett schema. Hon hörde då plötsligt S gallskrika. Hon såg hur E bet S på nytt. Denna gången bet E hårt. Hon

kastade sig snabbt på knä framför barnen och sade till E ”släpp, släpp” två eller tre gånger. De befann sig strax bredvid dockvrån, sett från fönstret i matrummet. E bet fortfarande S när hon kom fram. När E släppte hade S ett märke på fingret. Hon visade märket för E och sade på nytt att man inte ska bitas. Samtidigt gjorde hon en rörelse där hon snuddade vid E:s läppar med sina fingrar. Hon ville visa att man även ska ha ”snäll mun”. Det är nödvändigt att visa för så små barn hur de ska göra för att de ska förstå. Hon tröstade både E och S. Hon var inte arg när hon ingrep utan lugn och sansad.

U.P. har inför domstolen uppgett i huvudsak följande. När hon befann sig i matrummet hörde hon att ett barn i lekhallen började gråta. Hon tittade genom fönstret och såg att E bet S. Hon knackade på fönstret för att få barnens uppmärksamhet. Hon såg sedan M.G.P. komma fram mot barnen. E hade slutat bita S när hon kom fram till barnen. Hon böjde sig ned och slog E med handen och fingrarna över E:s mun och kind. Slaget var med öppen hand. Det var en snärtande handledsrörelse. Det är svårt att säga hur hårt slaget var, men det var i varje fall så hårt att E började gråta. Från den plats där U.P. befann sig såg hon tydligt vad som hände. Direkt efter händelsen gick hon ut i lekhallen och sade till M.G.P. ”det du gjorde nu är inte okej”. När M.G.P. kom in i matrummet med E sade hon till henne att man inte får slå ett barn oavsett hur arg man är. Strax efter händelsen antecknade U.P. sin version av händelsen. Hon lämnade senare samma dag sin version till K.E.

K.E. har inför domstolen uppgett i huvudsak följande. Vid det första samtalet efter händelsen berättade M.G.P. om hur E hade bitit S och hur hon då hanterade situationen. M.G.P. berättade vidare att E på nytt hade bitit S och att hon då hade slagit E över munnen. K.E. är inte alldeles säker på M.G.P:s ordval, men det var så hon uppfattade saken. M.G.P. var ledsen och ångerfull. Senare fick K.E. del av U.P:s version. Hon konstaterade att den versionen stämde väl med M.G.P:s. Den 2 juni ringde M.G.P. och sade att hon hade blivit missuppfattad vid samtalet den 28 maj.

Vid ett övervägande av vad som framkommit finns det anledning att gå in på det förhållandet att M.G.P. och U.P. har lämnat motstridiga uppgifter om den plats där barnen befann sig när händelsen inträffade. Mot bakgrund av vad som framkommit om förskolans lokaler kan konstateras att M.G.P:s berättelse i den delen inte kan vara riktig. Om så vore fallet skulle det nämligen inte ha varit möjligt för U.P. att uppfatta något av vad som inträffade mellan M.G.P. och barnet E. Och att U.P. faktiskt såg vad som inträffade kan det inte råda någon tvekan om, eftersom hon var ensam med M.G.P. och var den som anmälde händelsen.

M.G.P:s och U.P:s berättelser skiljer sig åt främst i beskrivningen av den handrörelse som M.G.P. gjorde, dvs. om det var fråga om ett slag eller bara ett slags markering mot E. U.P. har inför domstolen lämnat en detaljerad berättelse om hur hon uppfattade saken. Det har inte framkommit något som ger anledning till misstro mot U.P:s uppgifter om att det var fråga om ett regelrätt slag med öppen hand. Det står visserligen klart att det hade förekommit vissa samarbetsproblem på arbetsplatsen, bl.a. mellan M.G.P. och U.P. I målet har dock inte framkommit något som tyder på att U.P. av

det skälet skulle lämna medvetet oriktiga uppgifter. Vad hon har berättat inför domstolen överensstämmer för övrigt med den version hon antecknade omedelbart efter händelsen. Arbetsdomstolen anser att det inte finns anledning att ifrågasätta att U.P:s uppgift om att M.G.P. gav E ett snärtande slag med handen och fingrarna över E:s mun och kind.

M.G.P:s och U.P:s uppgifter skiljer sig åt även i ett annat avseende. M.G.P. har uppgett att E fortfarande bet S när hon gick fram till barnen. Enligt U.P:s uppgift, som domstolen inte finner någon anledning att ifrågasätta, var det inte längre fråga om någon akut situation när M.G.P. gick fram till barnen, böjde sig ner och handlade som hon gjorde.

Arbetsdomstolen anser det vara utrett att M.G.P. avsiktligt utövade våld mot barnet E genom att med en snärtande rörelse slå med handen och fingrarna över E:s mun och ansikte. Det är visserligen oklart precis hur hårt slaget var. Det får dock anses utrett att det våld som förekom inte var helt obetydligt. Det får vidare anses klarlagt att det inte var fråga om en akut situation som måste avvägras och att förhållandena över huvud taget inte var sådana att det kan ha varit svårt för M.G.P. att besinna sig och handla korrekt.

Har avskedandet varit lagligen grundat?

Enligt 18 § anställningsskyddslagen får en arbetstagare avskedas om han eller hon grovt har åsidosatt sina åligganden mot arbetsgivaren. Därmed avses enligt lagens förarbeten sådant avsiktligt eller grovt vårdslöst förfarande som inte rimligen ska behöva tålas i något rättsförhållande.

I förarbetena till anställningsskyddslagen (prop. 1981/82:71 s. 72) framhålls att i fråga om brott som begås i tjänsten eller som annars riktas mot arbetsgivaren eller begås på arbetsplatsen finns det anledning att tillämpa ett strängt betraktelsesätt över hela arbetsmarknaden. Vidare sägs där bl.a. att våld eller hot om våld inte hör hemma i arbetsmiljön. Arbetsdomstolen har i sin praxis sett mycket allvarligt på våld och hot om våld på arbetsplatsen (se t.ex. AD 2006 nr 111 samt AD 1998 nr 145 och där anmärkta rättsfall). Som Arbetsdomstolen har uttalat i tidigare domar måste man dock vid bedömningen alltid beakta omständigheterna i det enskilda fallet.

En omständighet som talar till M.G.P:s förmån är att det våld hon utövade utgjorde en enstaka förlöpning från hennes sida. Det våld som förekommit har dock utövats av M.G.P. i hennes yrkesutövning som förskollärare och riktat sig mot ett barn i förskolan. I förevarande fall rör det sig om ett barn som vid tillfället var ett och ett halvt år gammalt. Barnet var anförtrött till kommunens, och därigenom M.G.P:s, omsorg och befann sig i en beroendeställning till M.G.P. Handlandet framstår med hänsyn härtill som allvarligt och helt oacceptabelt. Enligt Arbetsdomstolens mening har M.G.P. genom sitt handlande grovt åsidosatt sina åligganden mot kommunen. Kommunen har därför haft rätt att skilja henne från anställningen genom avskedande.

Det anförda betyder att Lärarförbundets talan ska avslås i denna del.

Allmänt skadestånd till Lärarförbundet

Kommunen har medgett att utge yrkade belopp för brott mot förhandlings-skyldigheten enligt 11 § medbestämmandelagen och mot överläggnings-skyldigheten enligt 30 § anställningsskyddslagen. Kommunen ska därför åläggas att utge allmänt skadestånd till Lärarförbundet i enlighet med vad som yrkats.

Rättegångskostnader

Vid den nu angivna utgången i målet får Lärarförbundet anses som tappande part. Förbundet ska därmed förpliktas att ersätta kommunen för dess rättegångskostnader. Det belopp som kommunen yrkat har vitsordats som skäligt av förbundet.

Domslut

1. Arbetsdomstolen förpliktar Kungälv kommun att till Lärarförbundet utge allmänt skadestånd för brott mot förhandlingsskyldigheten enligt 11 § medbestämmandelagen med tjugotusen (20 000) kr och för brott mot överläggnings-skyldigheten enligt 30 § anställningsskyddslagen med tiotusen (10 000) kr, allt jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 2 mars 2010 till dess betalning sker.
2. Arbetsdomstolen avslår den av Lärarförbundet förda talan i övriga delar.
3. Arbetsdomstolen förpliktar Lärarförbundet att ersätta Kungälv kommun för rättegångskostnader med nittiosjutusenfemhundra nitton (97 519) kr, varav 83 250 kr avser ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen på det förstnämnda beloppet från dagen för denna dom till dess betalning sker.

Ledamöter: Michaël Koch, Cecilia Tallkvist, Inga Jerkeman, Karl Olof Stenqvist, Curt Karlsson (skiljaktig), Håkan Löfgren och Inger Efraimsson.

Sekreterare: Björn Länsisyrjä

Domsbilaga 1
i mål A 37/10

I fråga om lön yrkas ränta enligt 6 § räntelagen på

22 975 kr från den 27 juli 2009,
22 975 kr från den 27 augusti 2009,
22 975 kr från den 27 september 2009,
22 975 kr från den 27 oktober 2009,
22 975 kr från den 27 november 2009,
22 975 kr från den 27 december 2009,
22 975 kr från den 27 januari 2010,
22 975 kr från den 27 februari 2010,
22 975 kr från den 27 mars 2010,
7 965 kr från den 27 april 2010,
20 677 kr från den 27 juni 2010,
22 975 kr från den 27 juli 2010,
22 975 kr från den 27 augusti 2010,
22 975 kr från den 27 september 2010,
22 975 kr från den 27 oktober 2010, samt på
3 063 kr från den 27 november 2010, allt till dess betalning sker.

I fråga om ekonomiskt skadestånd yrkas ränta enligt 6 § räntelagen på

22 975 kr från den 27 juli 2009,
22 975 kr från den 27 augusti 2009,
22 975 kr från den 27 september 2009,
22 975 kr från den 27 oktober 2009,
22 975 kr från den 27 november 2009, samt på
19 269 kr från den 27 december 2009, allt till dess betalning sker.

Domsbilaga 2
i mål A 37/10

Ledamoten Curt Karlssons skiljaktiga mening

Utredningen i målet ger enligt min mening inte stöd för att M.G.P. vid det aktuella tillfället gjorde sig skyldig till ett sådant avsiktligt våld mot barnet E som bör kunna utgöra en giltig grund för avskedande eller uppsägning. Jag kommer därmed till uppfattningen att det inte har förelegat grund för avskedande eller saklig grund för uppsägning av M.G.P.

Överröstad i denna fråga är jag ense med majoriteten i fråga om rättegångskostnaderna.